

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Рівень вищої освіти
Освітньо-професійна програма

Загальний обсяг
Тривалість викладання
Обсяг навчальних занять
у т.ч. аудиторні заняття

лекції
практичні
Мова викладання

другий (магістерський)
«Готельно-ресторанний
бізнес»
4 кредити ЄКТС
1-2 чверті 2024-2025 н.р.
120 год.
3 год/тиждень – I чверть
4 год/тиждень – II чверть
2 години/2 година
1 година/2 години
українська

Кафедра, що викладає: маркетингу

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/enrol/index.php?id=7178>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Методологія та організація економічних наукових досліджень»

Інформація про викладача:

Пилипенко Ганна Миколаївна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу

Персональна сторінка:
<https://mk.nmu.org.ua/ua/kaff/pylypenko.php>
E-mail: pylypenko.h.m@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Методологія та організація економічних наукових досліджень» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, яка пропонується для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа.

Курс спрямований на формування у здобувачів системних знань щодо методологічних засад і організаційних принципів проведення наукових досліджень у сфері економіки та готельно-ресторанного бізнесу.

У процесі вивчення дисципліни розглядаються сучасні підходи до наукового пізнання, логіка та структура наукового дослідження, етапи підготовки та проведення наукових робіт, методи збору й обробки наукової інформації, принципи формулювання наукової проблематики та гіпотез, правила побудови наукових публікацій і презентації результатів досліджень. Вивчення дисципліни сприятиме розвитку у здобувачів критичного мислення, дослідницьких навичок, здатності до проведення самостійних наукових пошуків та підготовки кваліфікаційних робіт на високому академічному рівні.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формувати у здобувачів системних знань і практичних навичок щодо методології та організації економічних наукових досліджень, в т. ч. у сфері гостинності, обґрунтовувати наукові гіпотези, застосовувати сучасні методи аналізу та розробляти науково обґрунтовані рішення для підвищення ефективності діяльності підприємств галузі.

Завдання курсу:

- проаналізувати роль науки та її функції у розвитку економіки та готельно-ресторанного бізнесу;
- дослідити філософські засади економічного пізнання та їх вплив на методологію наукових досліджень;
- визначити та застосовувати методи наукового дослідження для вирішення економічних і прикладних задач;
- застосувати спеціальні соціологічні, статистичні та маркетингові методи для аналізу діяльності закладів HoReCa;
- сформувати логічну послідовність наукового дослідження від постановки проблеми до отримання результатів;
- розробити ефективну структуру та організацію проведення економічних досліджень;
- спланувати та здійснювати комплексний процес наукового дослідження з апробацією та впровадженням результатів;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики наукової діяльності під час досліджень.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

До дисципліни «Методологія та організація економічних наукових досліджень» віднесено наступні результати навчання:

РН6	Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності
РН7	Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій)
РН11	Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах
РН12	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

Реалізація поставлених завдань дозволяє забезпечити наступні дисциплінарні результати навчання:

- накопичувати та здійснювати обробку наукової інформації з метою її подальшого використання для вирішення комплексних задач в діяльності готельно-ресторанного бізнесу;
- організовувати наукові дослідження, дотримуватися нормативних вимог та принципів академічної доброчесності;
- володіти методами міждисциплінарних досліджень для з'ясування специфіки функціонування моделей розвитку готельних і ресторанних мереж на міжнародному та національному рівнях;
- застосовувати методи ринкових досліджень для отримання підґрунтя прийняття ефективних управлінських рішень у сфері готельно-ресторанного бізнесу;
- розуміти та усвідомлювати значення нових досягнень у сфері економічної науки для провадження інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі;
- формулювати висновки з власних наукових досліджень, аргументувати новизну та практичну значимість отриманих результатів, презентувати їх аудиторії;
- формулювати та обґрунтовувати висновки наукових досліджень, забезпечуючи їхнє доступне сприйняття різними цільовими аудиторіями.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема 1. Поняття, зміст і функції науки.

- 1.1. Способи пізнання навколишнього світу.
- 1.2. Сутність науки та її функції.
- 1.3. Класифікація наук.

1.4. Форми прояву наукового знання.

Тема 2. Філософія економічної науки.

2.1. Економічна наука в системі знань про суспільство.

2.2. Етапи становлення й розвитку економічної науки.

Тема 3. Методологія наукового дослідження.

3.1. Сутність методології наукового дослідження та її структура.

3.2. Методологічні рівні наукового дослідження.

3.3. Система методів наукового пізнання світу.

3.4. Типологія методів пізнання економічної дійсності.

Тема 4. Спеціальні методи дослідження сфери готельно-ресторанного бізнесу.

4.1. Методи ринкових досліджень.

4.2. Крос-культурні дослідження у міжнародному бізнесі.

Тема 5. Логіка процесу наукового дослідження.

5.1. Актуальність наукового дослідження.

5.2. Об'єкт і предмет дослідження.

5.3. Мета та завдання дослідження.

5.4. Наукова новизна та практична значимість дослідження.

Тема 6. Організація економічних наукових досліджень.

6.1. Основні принципи організації наукових досліджень в економіці.

6.2. Специфіка організації наукових економічних досліджень у закладах вищої освіти: світовий досвід та специфіка в Україні.

6.3. Науково-дослідна робота студентів: форми та значення для підготовки фахівців.

Тема 7. Процес проведення наукових досліджень.

7.1. Зміст та етапи науково-дослідної роботи.

7.2. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.

7.3. Оформлення та презентація результатів наукового дослідження.

Тема 8. Етична складова наукової діяльності.

8.1. Академічна доброчесність: сутність та значення для наукової діяльності.

8.2. Нормативно-правова база регулювання питань академічної доброчесності.

8.3. Сучасні технології виявлення порушень у сфері академічної доброчесності в науці.

Практичні заняття

Тема 1. Поняття, зміст і функції науки.

- Тема 2. Філософія економічної науки.
 Тема 3. Методологія наукового дослідження.
 Тема 4. Спеціальні методи дослідження сфери готельно-ресторанного бізнесу.
 Тема 5. Логіка процесу наукового дослідження.
 Тема 6. Організація економічних наукових досліджень.
 Тема 7. Процес проведення наукових досліджень.
 Тема 8. Етична складова наукової діяльності.

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту годин здобувач опановує самостійно. Під час сесії здобувачі виконують практичні завдання, контрольні роботи. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle та в Microsoft 365. Форма контролю – екзамен.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти на Office365.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgpuz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good

60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з балів, які здобувач отримав за виконання двох контрольних робіт (кожна робота оцінюється максимально у 20 балів), за презентацію результатів 2-х виконаних завдань у вигляді виступу на практичних заняттях (кожна оцінюється максимально по 10 балів), а також із оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється 8 занять по 5 балів, максимально здобувач може отримати 40 балів). Отримані бали за вказані види робіт підлягають сумуванню і формують підсумкову оцінку за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Визначення сумарного результату поточних контролів. У випадку коли здобувач отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку – складається екзамен у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить 2 питання теоретичного спрямування, кожне з яких оцінюється по 35 балів за умови повного розкриття матеріалу, 1 практичне завдання з оцінкою за виконання 20 балів і 5 тестів (вірна відповідь на тест оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість балів за екзамен: 100 балів.
Практичні заняття	Дискусії, обговорення, вирішення кейсів, під час яких закріплюються знання та відпрацьовуються навички організації та проведення наукового дослідження. Максимально оцінюються у 40 балів (8 занять × 5 балів).
Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Кожен здобувач повинен підготувати 2 індивідуальні роботи на теми: «Аналіз ринку готельно-ресторанних послуг» та «Логіка наукового дослідження» у вигляді виступу на практичних заняттях. Кожна робота оцінюється максимально в 10 балів, всього 20 балів.
Контрольні заходи	Максимально оцінюються у 40 балів (2 контрольні роботи × 20 балів / контрольна робота).

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*:

5 балів – здобувач повністю володіє категоріальним апаратом дисципліни, правильно застосовує знання та навички на всіх етапах організації та проведення наукових досліджень, ефективно працює з інформаційними джерелами, демонструє критичне мислення та дотримується принципів академічної доброчесності.

4 бали – здобувач добре володіє категоріальним апаратом дисципліни, застосовує знання та навички з незначними помилками на більшості етапів організації та проведення досліджень, працює з інформаційними джерелами, демонструє критичне мислення і дотримується академічної доброчесності.

3 бали – здобувач володіє базовим категоріальним апаратом дисципліни, застосовує знання та навички з помилками, частково виконує етапи організації та проведення досліджень, працює з джерелами вибірково, демонструє початкові ознаки критичного мислення, дотримання академічної доброчесності неповне.

2 бали – здобувач обмежено володіє категоріальним апаратом дисципліни, значні помилки при застосуванні знань та навичок на етапах організації та проведення досліджень, робота з інформаційними джерелами обмежена, критичне мислення проявляється слабо, принципи академічної доброчесності порушуються частково.

1 бал – здобувач не володіє категоріальним апаратом дисципліни, значні помилки при застосуванні знань та навичок, етапи організації та проведення досліджень виконані неправильно або не виконані, робота з джерелами практично відсутня, критичне мислення не проявляється, принципи академічної доброчесності порушуються.

6.3.2 Критерії оцінювання *самостійної роботи (індивідуального завдання)*:

Оцінювання для обох індивідуальних завдань у форматі «Бали – Критерій»

Бали	Завдання 1 Аналіз ринку готельно-ресторанних послуг	Завдання 2 Логіка наукового дослідження
10	Методика визначення меж ринку обрана правильно; правильно визначено конкурентів; розрахунок концентрації ринку коректний; стратегія з урахуванням крос-культурних чинників обґрунтована	Актуальність теми повністю обґрунтована; ступінь розробки в літературі повна; чітко визначено об'єкт, предмет, мету, завдання; методи наукового пошуку правильні; наукова новизна і практична значимість чітко продемонстровані
9	Робота правильна, незначні неточності в розрахунках концентрації або обґрунтуванні стратегії	Робота правильна, незначні недоліки у представленні ступеня розробки теми або методів; наукова новизна частково розкрита

8	Методика ринку правильна; помилки у визначенні конкурентів або оцінці концентрації; стратегічні рекомендації частково сформульовані	Основні елементи логічного ланцюга вказані, але помилки у визначенні об'єкта, предмета або методів; практична значимість частково описана
7	Є правильні елементи методики; суттєві помилки у розрахунках і непродумані рекомендації щодо стратегії	Більшість етапів логічного ланцюга представлені з помилками; наукова новизна та практична значимість не обґрунтовані
6	Методика застосована частково; значні помилки у визначенні конкурентів і концентрації; пропозиції щодо стратегії обмежені	Елементи логічного ланцюга виконані частково; помилки у визначенні об'єкта, предмета, методів; наукова новизна та практична значимість неясні
5	Недоліки у всіх ключових елементах: концентрація, стратегія, крос-культурний аналіз не застосовані	Зазначено актуальність теми; ступінь розробки, об'єкт і предмет представлені неправильно; методи застосовані некоректно; наукова новизна нечітко визначена
4	Є лише окремі правильні елементи; більшість етапів виконані неправильно	Робота поверхнева; більшість етапів логічного ланцюга виконані неправильно або неповністю; методи і новизна не розкриті
3	Поверхнева робота; методи ринку і конкурентів застосовані неправильно; стратегія і крос-культурні аспекти відсутні	Спроба виконати завдання; логіка дослідження порушена; ключові елементи і методи неправильні
2	Спроба виконання, більшість результатів неправильні; методика майже не застосована	Поверхневий опис; логіка та послідовність етапів порушені; новизна і практична значимість відсутні
1	Робота формальна; елементи дослідження майже відсутні; методи не застосовані	Робота формальна; окремі елементи присутні, більшість результатів неправильні

6.3.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 10 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, правильна відповідь оцінюється у 1 бал та 2 відкритих питання, де правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – високий рівень викладення текстової відповіді, що відповідає предмету поставленого питання, зроблено власний висновок щодо проблематики поставленого запитання; відсутність помилок в граматиці та/або орфографії;

4 бали – середній рівень викладення текстової відповіді, що відповідає предмету поставленого питання, зроблено власний висновок щодо проблематики поставленого запитання; відсутність помилок в граматиці та/або орфографії;

3 бали – наявність текстової відповіді, яка відповідає предмету поставленого питання, однак власна думка не висловлена, містить граматичні та орфографічні помилки;

2 бали - наявність текстової відповіді, яка не в повній мірі відповідає предмету поставленого питання, виявлення запозиченого матеріалу з мережі Інтернет та/або з інших джерел, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст

повідомлення;

1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає предмету поставленого питання, виявлення списаного матеріалу з мережі Інтернет та/або з інших джерел, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Методологія та організація економічних наукових досліджень».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в чат Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 р. реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету освітня діяльність здобувачів другого

(магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (<https://cutt.ly/mrBXXTMI>)

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 5 балів до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, які дозволять оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Методологія та організація економічних наукових досліджень».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні заняття носять інтерактивний, науково-пізнавальний характер. На практичних заняттях застосовуються методи евристичних питань, діалогового спілкування, обговорення та вирішення проблем, кейс-метод. Самостійна робота супроводжується опитуванням, підготовкою індивідуальних завдань та презентацією їхніх результатів.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Академічна доброчесність – це запорука якісної освіти та сталого розвитку. URL: <https://saiup.org.ua/novyny/z-chitkymy-oriyentyramy-stalogouspihu-akademichna-dobrochesnist-yak-zaporuka-yakisnoyi-osvity/>
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
5. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. Центр навчальної літератури. 2019. 350 с.
6. Закон України «Про освіту». URL: <https://cutt.ly/ZrXqqnpU>
7. Медвідь В., Данько Ю., Коблянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посібн. Університетська книга. 2020. 219 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2017. 350 с.
9. Пилипенко Г.М., Литовка В.А. Методологічні передумови дослідження корпоративної культури міжнародних компаній. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. №2. С. 9 –15.
10. Пилипенко Г.М., Гузенко І.Ю. Методологічний дискурс глобальної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №2. С.86–92.
11. Пилипенко Г.М., Смесова В.Л., Безугла Л.С., Бондаренко Л.А. Теоретико-методологічні аспекти визначення якості послуг у туристичному бізнесі. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. №1. С. 150–157. <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.150>.